

Fig. 1. Ydre set fra sydøst. Foto Anders C. Christensen 2012. – *Äußeres aus Südosten.*

HOGAGER KIRKE

HJERM HERRED

Lokaliteten Hogager (»Hoghagher«), der omtales første gang 1496,¹ var indtil sidste halvdel af 1800-tallet en beskeden bebyggelse i Borbjerg Sogn på grænsen mellem mose og hedelandskab. Med opdyrkningen af heden voksede indbyggertallet imidlertid, og ideen om egen kirke i den sydøstlige del af det store sogn fik næring.² Initiativtageren til byggeriet var Karl Hansen (jf. lysekroner og mindekrans), siden 1892 lærer ved Hogager Skole. 1895 nedsattes et kirkeudvalg, omfattende foruden Karl Hansen en række lokale gårdmænd. De oprindelige byggeplaner vedrørte et beskeden kapel til en byggesum på højst 4000 kr., men efter rådføring med Andreas Bentsen, Vallekilde, valgte man en af ham forelagt tegning til et kapel af den dobbelte pris 8500 kr. Byggegrunden blev skænket af gårdejer Kri-

sten Vestergård sammen med et areal til kirkegård og en holdeplads.³ Midlerne til byggeriet blev tilvejebragt dels fra Kultusministeriet, dels via en lokal indsamling. Hertil føjedes en større arv fra en ugift, sjællandsk gård-ejer, formidlet gennem lederen af Indre Mission, Vilhelm Beck. Opførelsen af kapellet, herunder de største inventarstykker, blev efter licitation overdraget tømrer Martinus Jensen, Mejrup, i februar 1899. Grundstenen blev lagt 26. april 1899, og kapellet blev indviet 15. okt. 1899 af biskop Carl Viggo Gotzsche, Ribe.

1924 fik kapellet tilføjet et kor i øst og genindviedes samme år, nu med status af kirke.⁴ Kirken har altid haft selveje. Et anneksforhold til Borbjerg Kirke (s. 1840) bestod frem til 2010. Dog har sognet haft selvstændigt menighedsråd siden 1938.⁵

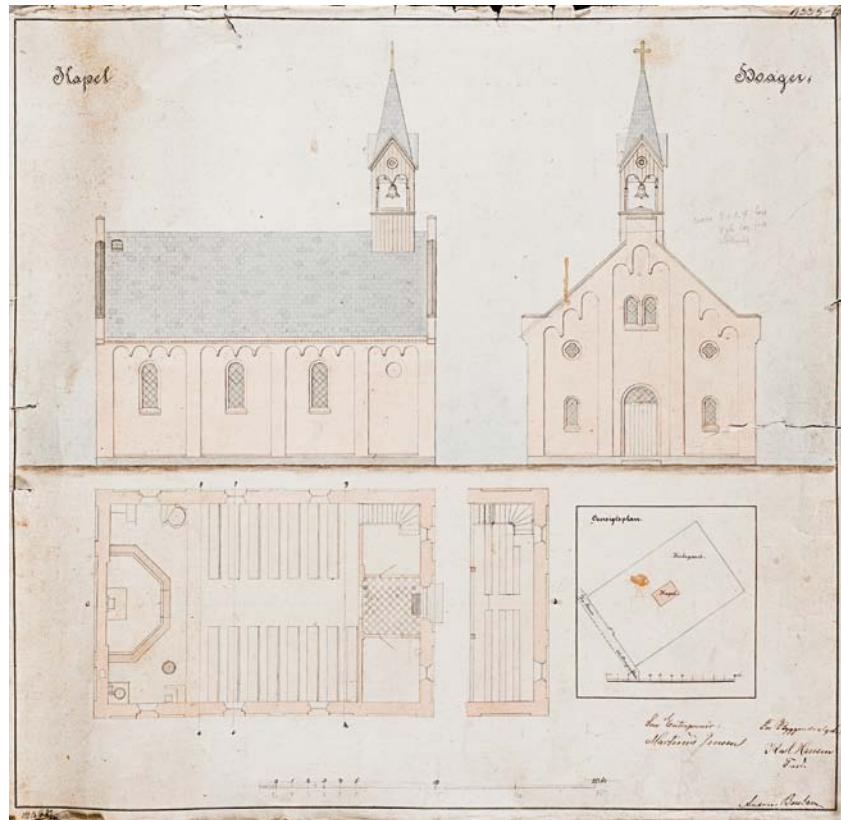

Fig. 2a. Plan og og facader. 1:300. Målt og tegnet af Andreas Bentsen 1899. Holstebro Lokalhistoriske Arkiv. – *Grundriss und Fassaden.*

Kirken ligger omtrent midt i den langstrakte landsby og er mod syd, vest og nord omgivet af bebyggelsen, der 1899 blot omfattede nogle få gårde og en mindre skole.⁶ Øst for kirken er frit udsyn over Storåens opdyrkede hedeslette, der omkring Hogager afvandes af Skave Bæk og Savstrup Å.

Kirkegården har mod nord, syd og vest bevaret grænserne fra 1899, men er 1968 udvidet mod øst, hvor der i hjørnet mod syd er etableret materialplads. Den oprindelige del er hegnet af røde teglmure med falsgesims, som er dækket af vingetegl med ensidigt fald; murene hviler på en cementsokkel og brydes af fremspringende, sadeltagsafdækkede piller med dobbeltgesims. Den nordre og formentlig tillige den vestre mur er opført 1972, mens muren mod syd er fra 1996 som afløsning for en syrenhæk. Mod øst hegnes den udvidede del af en spiræhæk.

Adgangen til kirkegården sker gennem køreporten i vest bestående af piller svarende til murens, dog højere og forsynet med pudsede kors på ydersiden; indgangen er fornyet 1974. Yderligere to indgange i sydmuren (en gangport i vest og en kørelåge mod øst) er flankeret af piller svarende

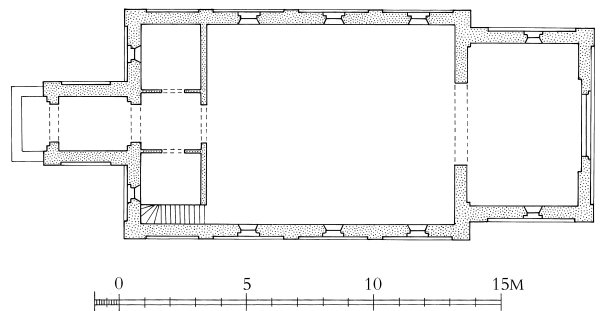

Fig. 3. Plan 1:300. Målt af H. Møller Nielsen 1976, tegnet af Merete Rude 2013. – *Grundriss.*

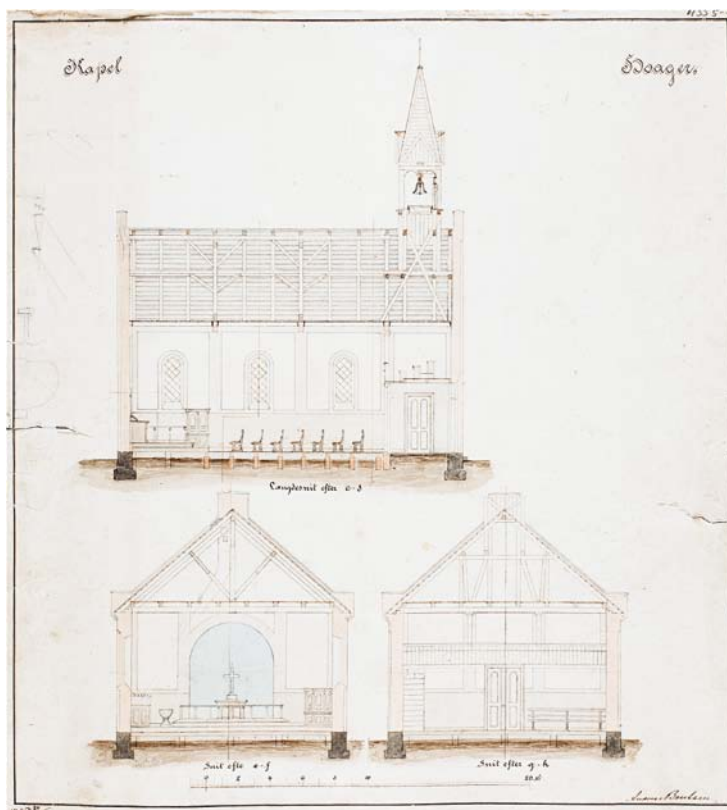

Fig. 2b. Snit. 1:300. Målt og tegnet af Andreas Bentsen 1899. Holstebro Lokalhistoriske Arkiv. – *Schnitt*.

til murenes, og alle åbninger lukkes af galvaniserede jernlåger. Hovedporten lukkedes tidligere af en dobbelt \ddagger tremmefløj.⁷

1965 opførtes i kirkegårdens nordvesthjørne et *ligkapel* i røde tegl med skifertag, der tillige rummer toiletfaciliteter. Bygningen afløste en \ddagger *hestestald*, hvori bl.a. opbevaredes brændsel til kirkens opvarmning. Mangel på graverfaciliteter førte i 1985 til køb af naboejendommen syd for kirken, hvor endvidere supplerende parkeringspladser anlagdes. Det bræddede og tagpapafdækkede *redskabshus* i kirkegårdens sydøstre hjørne er opført 2002 (Søren Andersen Arkitekter, Holstebro).

Kirkegårdens beplantning bestod fra starten og langt op i det følgende århundrede bl.a. af lyng og senere graner (jf. fig. 4), der 1920 udskiftedes med rønnetræer. Herefter plantedes især tuja, og i de senere år er bevoksningen suppleret med enkelte eksotiske vækster, eksempelvis figentræ.

BYGNING

Kirken opførtes 1899 efter tegning (fig. 2a-b) af arkitekt Andreas Bentsen, Vallekilde, der 1883 også var ophavsmand til Valgmenighedskirken i Lemvig (s. 417).⁸

Den oprindelige, rektangulære bygning, der svarer til det nuværende skib, blev bygget under ledelse af tømrer Martinus Jensen, Barslund i Mejrup og er disponeret med alteret i øst. Den nyromanske bygning hviler på et fundament og en sokkel af støbt beton og er opført af røde teglsten i normalformat købt i Staulund, øst for Nedre Feldborg.⁹ Murenes ydre skal er sat af håndstrøgne sten i rene løberskifter, fugerne i en mørtel af lige dele kalk og cement. Over soklen er de blanke facader delt af lisener, der foroven er forbundet af rundbuefriser. Herover en dobbelt gesims bestående af savsnitsfrise over

Fig. 4. Kirken set fra sydvest, o. 1900. Foto i kirken. – *Die Kirche aus Südwesten, um 1900.*

falsgesims. Gavlene inddeltes på samme vis, blot uden gesims og med stigende rundbuefriser langs gavltrekanterne.

I begge langmure er tre rundbuede vinduer med indre smig og fals i det ydre, hvor der er sålbænke af skifer. Det vestligste fag er dekoreret på begge sider af en cirkelblænding. Centrert i vestgavlen var over den rundbuede og falsede indgangsdør et \dagger dobbelvindue, mens de flankerende fag brydes af et rundbuet vindue foruden og et nu forsvundet, kløverbladsformet \dagger vindue i et rundt spejl foroven.

Over sadeltagets skiferbelægning havde den i vestenden et firsidet \dagger klokkespjir med trekantgavle mod alle verdenshjørner, hvorover et pyramide-tag kronet af et kors. Spiret blev nedtaget 1924 (jf. ndf.).

I kirkens fladloftede *indre* blev overgangen til koret markeret med et trin, mens blændingen

Fig. 5. Kirkens (\dagger)spjir fra 1924 opstillet på kirkegården (s. 1927). Foto Anders C. Christensen 2012. – *Die (\dagger)Kirchenspitze von 1924.*

Fig. 6. Indre set mod øst, o. 1900. Foto i kirken. – *Inneres gegen Osten, um 1900.*

i østmuren blev opmuret med selvstændig bue. Det vestlige fag udgjordes af et indgangsparti flankeret af to siderum, hvorover et pulpitur, der nås via en vinkeltrappe i sydvesthjørnet.

Ombygninger. 1924 blev koret tilbygget, udført på samme måde som skibet, dog kun med hjørnelisener og med glat østgavl under den stigende rundbuefrise (arkitekt Kristian Jensen, Holstebro). I det indre blev forbindelsen til koret etableret gennem en rundbuet åbning i østgavlen, hvis vanger fik todelte kragbånd. En fyrkælder blev anlagt under koret med nedgang ved nordsiden. Ved samme lejlighed blev spiret udskiftet med et ottekantet ditto, hvis zinkbelægning dog måtte erstattes af bly allerede to år senere.⁵

1976-77 blev kirken udvidet med et kvadratisk tårn ud for indgangen i vest (jf. fig. 1, arkitekt H. Møller Nielsen, Struer). Som kirkens øvrige dele er dette opført af røde tegl i normalformat med hjørnelisener, der foroven er forbundet af rundbuestik, der løber om glamhullerne. Pyramidetaget er belagt med skifer og kronet af et kors. Det nedtagne (†)spire er nu opstillet på kirkegårdens østre

del (fig. 5). Skibets skifertag blev fornyet på sydsiden 1977. Kirkens bræddegulv blev udskiftet 1980.

Ved 100-års jubilæet 1999 foretoges en restaurering af bygningens indre (Kristian Kristiansen, Arkitektfirmaet DOMO, Brande), hvorved en vinduesmosaik indsattes i østgavlen.

Vinduerne har hvidmalede støbejernsrammer med rudestillede sprosser, mens tårnets glamhuller dækkes af jalousier.

Opvarmning. 1994 fik kirken indlagt fjernvarme. Dens oprindelige varmekilde var en \ddagger kakkelovn,⁷ der 1924 erstattedes af et \ddagger luftvarmeanlæg. Dette fornyedes 1940, men afløstes 1965 af et \ddagger oliefyr. 1986 installeredes et \ddagger elvarmeanlæg. En \ddagger skorsten over skibet nedtoges for få år siden.

Farveholdning. Kirkens indre er siden opførelsen hvidkalket, men blev ved istandsættelsen 1999 fornyet i lyse farver, herunder loftet i gult (bjælker) og blåt (brædder) (jf. ndf).

Et halvcirkulært *glasmaleri* over indgangsdøren, i blå, grønne, gule og orange farver, er udført 1999 af Helle Scharling, Californien (jf. alterprydelse).

Fig. 7. Indre set mod øst. Foto Arnold Mikkelsen 2012. – *Inneres gegen Osten.*

INVENTAR

Oversigt. Den nuværende indretning er stærkt præget af den gennemgribende istandsættelse 1999, da hele alterpartiet fornyedes.¹⁰ Dog er endnu bevaret en række af de oprindelige inventarstykker fra 1899, deriblandt kalk, disk, alterstager, døbefont, dåbskande, prædikestol og pulpitur. Flere genstande er i øvrigt skænket som gaver i forbindelse med kirkens jubilæer, hhv. 1949, 1975 og 1999.

Farvesætning og istandsættelser. Kirkerummets farver blev radikalt fornyet ved istandsættelsen 1999 og domineres af stærke nuancer af gult, orange, turkis og blåt (jf. fig. 7). Den oprindelige egetræsfarve (jf. fig. 6) blev ved en restaurering 1949 dækket af lyse farver,¹¹ der atter 1980 opmaledes i perlegråt og blåt med forgyldte detaljer (jf. fig. 9).¹²

Alterbordet (jf. fig. 8) fra 1999, 125×96 cm, 100 cm højt, udgøres af et lysegrønt jernstativ med bordplade af glas. Det tidligere *†alterbord* (jf. fig. 6) fra 1899 var et panelværk af fyrretræ med to højrekanterede fyldinger på forsiden, flankeret af søjler af eg.¹³

Alterudsmykningen (jf. fig. 8) fra 1999 udgøres af en glasmosaik, ca. 280×225 cm, indsat i det rundbuede østvindue og udført samt signeret af Helle Scharling, Californien. Den stærkt stiliserede fremstilling viser i midten, i grønne, gule og orange farver, den Korsfæstede Frelser, indrammet af et cirkelslag og omgivet af plantevækst. Tv. herfor ses (fra oven) Jesu Dåb, Den Barmhjertige Samaritaner og Nadveren. Th. ses (fra oven) Jairus med sin døde datter og Peters Fiskedræt; i blå nuancer.

Den oprindelige *alterprydelse* (fig. 6, 9), 1899(?), omfattede et rundbuet maleri indsat i en arkitektonisk ramme. Maleriet, olie på lærred, 148×118 cm, viser en kopi efter Carl Blochs altertavle »Kristi Opstandelse« i Skt. Jakobs Kirke i København med udgangspunkt i kunstnerens lidt ældre (1873) fremstilling af motivet i Frederiksborg Slotskirke (*DK Frborg* 1885 ff.).¹⁴ Rammen har halv søjler med terningkapitel og kubisk base, hvilende på lavt postament, flankeret af

Fig. 8. Korets indre set mod øst. Foto Arnold Mikkelsen 2012. – *Das Innere des Chores gegen Osten.*

diamantbosser. Herimellem fordybet antikvainskrift: »Jeg er Opstandelsen og Livet« (Joh. 11,25). Rammen er stafferet i gråt og mørkeblåt med forgyldning af indskrift og detaljer. Siden 1999 opstillet i ligkapellet.

Altersølvet (fig. 10) omfatter kalk og disk, begge fra 1899. *Kalken*, 20 cm høj, har cirkulær fod og på knoppen fire rudebosser med Jesumonogram i fordybet fraktur og korsblomst. Under bunden er mestermærke for I. Holm, København, Københavnsstempel 1899 og gardejejmærke for Simon Groth. *Disken*, tværmål 13,5 cm, har cirkelkors på fanen og stempler svarende til kalkens.

Oblatæske (jf. fig. 10), 1970, af sølv; tværmål 11,8 cm, højde 5 cm. Låget har reliefkors; under bunden er giverindskrift graveret i kursiv: »Skænket af Kathrine Hornstrup 1970« foruden stempel for Cohr, Fredericia. En *†oblatæske* nævnt i begyndelsen af 1900-tallet var vel, ligesom en *†alterkande*, af porcelæn.¹⁵ Kirken deler *sygesæt* med Borbjerg (s. 1889).

Alterkanden (jf. fig. 10), 1970, skænket af Kathrine Hornstrup, af sølv; 25 cm høj. En bægerformet overdel afslutter det koniske korpus. Under bunden ses stempler og indskrift, svarende til oblatæskens. En *†alterkande* (jf. fig. 6) fra 1899 var af sort porcelæn, med guldkors.¹³ *†Vinskummeske* fra 1899.¹⁵

Messehagler. 1) O. 1900, af rødt fløjl, skjoldformet, med guldgalonier. 2) 1980, af rødt lærred, med guldbesætning og -broderi, med cirkelkors, flankeret af evangelistsymboler på ryggen; på forsiden en enkel guldlidse; fra Dansk Paramenthandel.¹⁶ 3) 2000, af hvidt lærred, med farverige applikationer og bemaling i en lodret bane afstemt med alterprydelsen; udført af Marianne Pilgaard Rasmussen efter tegning af Helle Scharling.

Alterstager. 1) (Fig. 11), 1899, af messing, 57 cm høje, med snoet skaft.¹³ 2) (Jf. fig. 7), af tin, skænket 1974 af Andrea og Anton Pedersen, bærer fordybet versalindskrift på foden: »Hogager kirke 15-1-1974«. En *synstage* af messing, 38,5

Fig. 9. Altertavle, 1899 (s. 1928). – Foto Arnold Mikkelsen 2012. – Altar, 1899.

cm høj, er givet 1935 af beboerne i anledning af kronprins Frederiks (IX) bryllup. Et *alterkrucifiks*, 1899, af eg, 91 cm højt, med trekløverender og malet (forgylt) solgissel står i sakristiet.¹³

Alterskranke (jf. fig. 8), 1999, halvcirkulær, af metal. Fra en ældre (†)*alterskranke* med drejede balustre er to fag bevaret i kirkegårdskapellet. Den første †*alterskranke* (jf. fig. 6) fra 1899, af fyrretræ, var femsided og havde slanke balustre med terningskapitel.

Døbefont (jf. fig. 8), 1899, af finkornet grå granit, højde 80 cm, med rundbuefrise ved mundingsranden. Foden er firsidet. I korets nordre side.

Dåbsfad (jf. fig. 8), 1974, af messing, tværmål 49 cm. På fanen læses indskrifterne: »Hogager kirke 1974« (skriveskrift) og »Skænket af Borbjerg Menighed« (versaler). Et *★dåbsfad*, 1924(?),¹⁷ af blik, tværmål 49 cm, med skriftstedet Luk. 18,16 i sortmalet fraktur på fanen, opbevares på loftet. *Dåbskanden* (jf. fig. 8) fra 1969, af messing, højde 32 cm, har under bunden mærke for Hofstætter, Aalborg. En ældre *★dåbskande*, 1899, af sortmalet zink med forgylt kors opbevares på kirkeloftet.⁷

Prædikestolen (jf. fig. 7) fra 1899 er af fyrretræ og har firsidet kurv. I de fire rundbuede stor-

Fig. 10. Kalk, 1899, oblatæske, 1970, disk, 1899, og alterkande, 1970 (s. 1929). Foto Arnold Mikkelsen 2012. – *Kelch*, 1899, *Oblatendose*, 1970, *Patene*, 1899, und *Altarkanne*, 1970.

felter, adskilt af halv søjler med terningkapitel, er 1999 malet: 1) Alfa og omega, 2) Jesumonogram, 3) Chi og rho og 4) to korslagte nøgler. Stafferet i turkis, orange og blå med forgyldte profiler. Oprindeligt med egetræsfarve, senere bemalet med perlegråt.

Stolestaderne (jf. fig. 7) af fyrretræ, er fra 1949 og består af ni stader i to rækker.¹⁸ De rektangulære gavle har korsprydet trekantafslutning; med turkis, orange, blå og gul bemaling fra 1999. †*Stoleværket* fra 1899 bestod af 15 bænke (jf. fig. 6). En *præstestol* (jf. fig. 6), o. 1900, i nyrenæssancestil, står i koret. †*Degnestol*, o. 1900.

Foruden en nyere *pengebøsse* af træ, 25 cm høj, med reliefkors og turkis bemaling, findes to *pengebøsser*, o. 1900, af sortmalet blik, 17×11×5 cm, med malede, hvide kursivindskrifter, hhv. »Til Kirken« og »Til Fattige«. De to sidstnævnte opbevares på kirkeloftet.

Orgel, 1986, med syv stemmer, ét manual og pedal, bygget af P. Bruhn & Søn, Årsløv. Disposition: Manual: Rørfløjte 8', Principal 4', Kobbelfløjte 4', Nasat 2²/₃' (bas/diskant), Oktav 2' (bas/diskant), Mixtur II. Pedal: Subbas 16'. Koppel M-P. Orgelhuset, i mahogni, fremstår med turkis

og orange bemaling med forgyldte detaljer. På vestpulpituret, med spillebord i orgelhusets bagvæg.

Fig. 11. Alterstager nr. 1, 1899 (s. 1929). Foto Arnold Mikkelsen 2012. – *Altarleuchter Nr. 1*, 1899.

Fig. 12. Klokke nr. 2, 1978 (s. 1932). Foto Arnold Mikkelsen 2012. – *Glocke Nr. 2, 1978.*

**Orgel*, 1970, med fire stemmer, bygget af I. Starup & Søn, København. Siden 1986 i Struer Kirke, hvor det anvendes som kororgel (se s. 527). Orglet flyttedes 1977 til vestpulpituret fra en forhøjning i skibets nordvestre hjørne.

†*Harmonier*. 1) Skænket 1920 af sognets beboere.¹⁹ På vestpulpituret. 2) I en kortere periode tidligt i 1980'erne, hvor organiststillingen var vakant, ledsagede sognepræsten salmesangen på et til formålet anskaffet harmonium.¹⁶

Dørfloje. På ydersiden er en dobbeltflojet fyldingsdør, udvendigt stafferet i turkis og grønt, indvendigt i turkis samt orange nuancer. I tårnets vestside. Indvendigt er følgende: 1) Dobbeltflojet fyldingsdør, stafferet i turkis, lyseblåt og orange; mellem forhal og kirkerum. 2-3) To dørfloje med rundbuede fyldinger, bemaling som nr. 1; mellem forhallen og de to siderum.

Pulpituret fra 1899 har brystværn med drejede balustersøjler; oprindeligt opført til siddepladser for menigheden, nu anvendt som orgelpulpitur. I vestenden.

Fire *salmenummertavler*, hhv. 1899(?) og 1925,²⁰ 96×67 cm, med trekantet overligger, turkis, orange, blå og gul bemaling fra 1999; tilhørende hængetal af messing. En *præsterækketavle*, 1999, af glas, 45×50 cm med indskrift i sort antikva er ophængt i våbenhuset.

Et *krucifiks*, af gips, 65 cm højt, med brun bemaling, hænger bag prædikestolen.

Belysningen udgøres siden 1999 af to store hjulkroner med halogenlamper samt af væglampetter med tilsvarende belysning. To *lysekrone*r med syv S-svungne arme i én krans er givet af Frede Hansen, Tønder. 1) 1963, med graveret versalindskrift på hængeskuglen til minde om Frede Hansens forældre:²¹ »Bodil og Karl Hansen til Minde«; ophængt i præsteværelset. 2) 1975, med graveret versalindskrift på hængeskuglen: »Fra J. D. og F. H. Hogager kirke 1975«; ophængt i kirkegårdskapellet. En †*lysekrone* var skænket 1908 af P. Holst.¹⁵

To trearmede *lampetter* er opsat i kirkegårdskapellet. To nyere *lampetter* på orgelpulpituret er skænket af Krestine Nielsen 1994. En *lyssøjle* (jf. fig. 8), 114 cm høj, af moseg, bronze og sand, er udført 2009 af Poul Ebbe Nielsen og er ifølge en plakette skænket af Hans Jørgen Fleng. Et stiliseret bronzerelief på den ene af de fire plankeklædte sider viser den velsignende Kristus. Foroven en bakke af bronze med flamme og reliefindskrifter på kanterne: »IHS«, »IHC«, alfa og omega samt chi og rho. I koret.

Tårnuret fra 1990 er computerstyret, med tilhørende urskive på tårnets vestside, tegnet af arkitekt Knud Fuusgård, Ringkøbing.¹⁶

Kirken har to *klokker*. 1) 1949, tværmål 67,7 cm, indskrift med reliefversaler på halsen: »De Smithske Støberier i Aalborg gjorde mig i aaret 1949«; på legemet: »Menigheden i Hogager gav mig 15-10-1949« og et vers: »Kald da paa gammel og paa ung/ mest dog paa sjælen træt og tung/ syg for den evige hvile« (DDS nr. 323). Ophængt i vuggebom i det gamle (†)*klokkespil* på kirkegården.²² 2) (Fig. 12), 1978, tværmål 87,3

Fig. 13. Mindekrans, 1934, over Karl Peder Hansen (1860-1934) (s. 1933). Foto Arnold Mikkelsen 2012. – *Gedenkranz, 1934, für Karl Peder Hansen (1860-1934)*.

cm, støbt hos N.V. Eijsbouts, Holland. På legemet læses med reliefversaler: »De Smithske Støberier i Aalborg gjorde mig i aaret 1949/ Menigheden i Hogager gav mig 15-10-1949/ Eijsbouts i Asten omstøbte mig år 1978«. ²³ På legemet læses samme vers som på nr. 1. Ophængt i slyngebom i klokketårnet. Automatisk ringning installeret for få år siden.

Den første *klokke, 1899, af stål, var ophængt i tagrytteren. Skænket til en kirke i Gongola, Nigeria. ²⁴

Gravminde (fig. 13), 1934, en mindekrans af sølv, over Carl Peter (Karl Peder) Hansen, *29. aug. 1860 i Errindlev, †20. aug. 1934 i Holstebro, givet af 'elever og venner i Hogager Sogn' (jf. s. 1923). Egeløvskrans og højoval plakette med graveret skriveskrift, herunder et vers: »Stærke Jesus giv mig Kræfter,/ gennem din den gode Aand,/ at jeg saa min Gang herefter/ føre kan som ved

din Haand./ Lys i mig med Daabens Ord,/ styrk mig ved dit Alterbord;/ lad mig frem ad Vejen vinde,/ hjem til Faders Gaard at finde«. Herunder initialerne »C.H.«, rimeligvis for Karl Peder Hansen. Ophængt i våbenhuset.

KILDER OG HENVISNINGER

Arkivalier. *Kirkens arkiv*: Synsprotokol 1899 ff. (*Synsprot.*); Inventarliste 2006; Diverse dokumenter. *Holstebro Lokallhistoriske Arkiv*. Hogager Menighedsråd. Forskellige dokumenter 1924 og 1949 (J 288-12); Noter vedr. Hogager Kirkes forhistorie 1949-56 (J 288-13); Beskrivelser, betingelser og vilkår for udbydelsen og opførelsen af Hogager Kapel (J 288-15).

Tegninger. *Kirkens arkiv*: H. Møller Nielsen 1976, plan, snit, facade samt detaljer. *Holstebro Lokallhistoriske Arkiv*: Andreas Bentsen 1899, plan, snit og facade.

Litteratur. Asger Petersen, *Hogager Kirke 1899-2009*, Borbjerg-Hogager Menighedsråd (udg.), Hogager 2009 (*Hogager Kirke 1899-2009*). Inge Klausen m.fl. (red.), *Hogagerbogen – et stykke lokallhistorie fortalt af lokale beboere*, Hogager 2010 (*Hogagerbogen*).

Historisk indledning ved Lasse J. Bendtsen, bygningsbeskrivelse ved Anders C. Christensen, inventar og gravminder ved Lasse J. Bendtsen under medvirken af Birgitte Bøggild Johannsen, orgel ved Ole Beuchert Olesen. Tysk oversættelse ved Mirjam Gebauer. Korrektur ved Jørgen Lethan. Teknisk og grafisk tilrettelæggelse ved Mogens Vedsø. Redaktionen afsluttet 2013.

NOTER

¹ *Repert II*, nr. 8283.

² Afsnittet er baseret på *Hogagerbogen*; *Hogager Kirke 1899-2009*; *Holstebro Lokallhistoriske Arkiv*. *Hogager Menighedsråd*. Noter vedr. Hogager Kirkes forhistorie 1949-56 (J 288-13); Th. Laursen, »Lærer Karl Hansen og Hogager Kirke«, *Holstebro Dagblad* 14. okt. 1949.

³ Hogager By matr.nr. 16, jf. *Holstebro Lokallhistoriske Arkiv*: Hogager Menighedsråd. Noter vedr. Hogager Kirkes forhistorie 1949-56 (J 288-13).

⁴ Holstebro Lokallhistoriske Arkiv. *Hogager Menighedsråd*. Brev fra Kirkeministeriet 17. dec. 1924 (J 288-12).

⁵ *Hogagerbogen* 38.

⁶ Oplysning på: <http://hogager.eu/>

⁷ *Hogagerbogen* 39.

⁸ Bentsen opførte endvidere en replik af Hogager 1901-02 i Stenderup, Føvling Sogn (*DK Ribe* 2800) og var tillige ophavsmand til Valgmenighedskirken i sin hjemby, Vallekilde (*DK Holbæk* 2511-14).

⁹ *Hogagerbogen* 36.

¹⁰ For istandsættelsen stod Kristian Kristiansen, Brande, hvis indvendige istandsættelse af Uhre Kirke (Vejle Amt) var inspiration for menighedsrådet. *Hogagerbogen* 42.

¹¹ Holstebro Lokalhistoriske Arkiv. *Hogager Menighedsråd*. Noter vedr. Hogager Kirkes forhistorie 1949-56 (J 288-13); Beskrivelser, betingelser og vilkår for udbydelsen og opførelsen af Hogager Kapel (J 288-15).

¹² For farvesætningen stod indretningsarkitekt E. Hyl- ding, Vejen, jf. *Hogagerbogen* 41.

¹³ Holstebro Lokalhistoriske Arkiv. *Hogager Menigheds- råd*. Beskrivelser, betingelser og vilkår for udbydelsen og opførelsen af Hogager Kapel (J 288-15).

¹⁴ Der ses rester af en signatur »A...«, muligvis for A. Chr. Andersen, Thisted (sml. Hjerm Østre Kirke, Hjerm Hrd.). Se endvidere Rikard Magnussen, *Carl Bloch, 1834-1890*, Kbh. 1931, kat.nr. 217, og Gerd Rathje, »Kristus, kitsch og autenticitet – Carl Blochs altertavler og blikket«, *Carl Bloch 1834-1890*, Sidsel Maria Søndergaard, Gerd Rathje og Jens Toft (red.), Lemvig 2012, 182-83.

¹⁵ Jf. det første inventarium. *Synsprot*.

¹⁶ *Hogagerbogen* 41.

¹⁷ Der var oprindeligt ikke anskaffet et dåbsfad til dø- befonten, jf. Holstebro Lokalhistoriske Arkiv. *Hogager Menighedsråd*. Beskrivelser, betingelser og vilkår for ud- bydelsen og opførelsen af Hogager Kapel (J 288-15).

¹⁸ Holstebro Lokalhistoriske Arkiv. *Hogager Menigheds- råd*. Noter vedr. Hogager Kirkes forhistorie 1949-56 (J 288-13). Stoleværket er lavet af tømrer J. Klagberg Jensen, Hogager, jf. hans tilbud til menighedsrådet, Holstebro Lokalhistoriske Arkiv. *Hogager Menighedsråd*. J 288-12.

¹⁹ *Synsprot*. (Harmoniet omtales her som et 'orgel'). *Hogagerbogen* 38.

²⁰ Det første inventarium nævner to nummertavler, suppleret med to nye 1925. *Synsprot*.

²¹ *Hogagerbogen* 41; *Laursen 1949* (note 2).

²² Hans Nyholm, *Kirkeklokker i Danmark*, Odder 1996, 36.

²³ Den ældre klokke fra 1949 er bevaret (jf. nr. 1).

²⁴ *Hogagerbogen* 40.

DIE KIRCHE VON HOGAGER

Am 26. April 1899 wurde der Grundstein für die Kapelle von Hogager gelegt, die in ihrer ursprünglichen Form nur das jetzige Schiff umfasste. Das neuromanische Gebäude in rotem Ziegel (vgl. Abb. 1), welches am 15. Oktober des gleichen Jahres eingeweiht wurde, wurde nach Zeichnungen des Architekten Andreas Bentsen aus Vallekilde erbaut, der 1883 zudem auch Architekt der Valgmenighedskirken in Lemvig war (S. 417). Das rechteckige Gebäude hat einen Altar nach Osten. Sein Äußeres ist mit Lisenen verziert, die oben von Rundbodenfriesen verbunden sind. Darüber findet sich ein doppeltes Gesims mit Zahnfries über geraden Kanten. In beide Langmauern wurden rundbogige Fenster mit Falz nach außen eingesetzt, und über dem Westende wurde eine vierseitige †Glockenspitze eingesetzt. 1924 wurde ein Chor in Ost angebaut, der im selben Stil errichtet wurde und unter dem ein Heizkeller angebracht wurde. Die Spitze wurde mit einer achteckigen Spitze ausgewechselt. Der Kirchenturm wurde 1976-77 angefertigt. Die Ecklisenen sind oben mit rundbogigen Stichen versehen, die um die Schalllöcher

verlaufen. Ebenfalls um 1976-77 wurde die Spitze abgenommen und in den östlichen Teil des Friedhofes versetzt (vgl. Abb. 5). Zum 100-jährigen Jubiläum 1999 wurde die Kirche restauriert, wobei die Farbgebung geändert wurde und ein Glasgemälde in den Ostgiebel eingesetzt wurde. Die Kirche ist mit Schiefer gedeckt.

Inventar. Die gegenwärtige Einrichtung ist stark durch die durchgreifende Restaurierung 1999 geprägt, die auch eine Farbgebung in starken Nuancen von gelb, orange, türkis und blau umfasste (vgl. Abb. 7). Von 1999 stammt auch das Glasgemälde von Helle Scharling, welches die Altarverzierung ist. Aus dem gleichen Jahr stammen ebenfalls Altarschranke und Beleuchtung. Von den ursprünglichen Inventargegenständen von 1899 sind noch der Kelch, die Patene, die Altarleuchter, Taufbecken, Taufkanne, Kanzel und Empore bewahrt, ebenso die Altarverzierung sowie Altartisch, Altarschranke und -beleuchtung. Einige kleine Gegenstände wurden außerdem im Zuge der Jubiläen der Kirche von 1949, 1975 und 1999 gestiftet oder angeschafft.